

Päätös

- 1) Nro 237/2010/4
- 2) Nro 238/2010/4
- 1) Dnro ESAVI/184/04.09/2010
- 2) Dnro ESAVI/185/04.09/2010

Annettu julkipanon jälkeen
7.12.2010

ASIAT

- 1) Ansion- ja Mommilanjärven, Kärkölän Valkjärven sekä Oriharonjärven säännöstelyjen muutokset, Hausjärvi, Hämeenkoski, Hämeenlinna ja Kärkölä
- 2) Kalateiden rakentaminen Vuolteenkosken, Oriharonjärven ja Valkjärven patoihin, Hausjärvi ja Kärkölä

LUVAN HAKIJA

Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiö

MERKINTÄ

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on lakkautettu 31.12.2009. Tämän asian käsittelyä on jatkanut 1.1.2010 alkaen Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

HAKEMUS

Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiö on 11.7.2008 Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon saapuneessa ja myöhemmin täydennetyssä hakemuksessaan pyytänyt lupaa Ansion- ja Mommilanjärven ja Kärkölän Valkjärven säännöstelyjen alarajojen nostamiseen, Oriharonjärven säännöstelyn ala- ja ylärajan nostamiseen sekä kalateiden rakentamiseen Vuolteenkosken, Oriharonjärven ja Valkjärven säännöstelypatojen yhteyteen.

SÄÄNNÖSTELYIHIN LIITTYVÄT VESIOIKEUDELLISET PÄÄTÖKSET

Toisen vesistötoimikunnan päätös 8.3.1952, nro 6/1954

Toinen vesistötoimikunta on 8.3.1954 antanut päätöksen nro 6/1954, jossa Teuron- ja Puujoen yläjuoksun perkausyhtiölle myönnettiin lupa Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun perkaamiseen. Lupa käsitti perkauksen lisäksi vesistöön kuuluvien Pääjärven, Hietoisten- eli Haminanjärven (nykyisin Mommilanjärvi), Ansionjärven, Kärkölän Valkjärven, Oriharonjärven ja Merasjärven laskemisen. Edelleen vesistötoimikunnan päätöksessä annettiin padotus- ja juokutusohjeet Pääjärven, Ansionjärven, Valkjärven ja Oriha-

ronjärven säännöstelyyn. Päätöksessä on annettu myös määräykset tarvittavien säännöstelypatojen rakentamiseen. Päätöksen lupaehdon 3) mukaisesti on tullut rakentaa seuraavat patorakenteet:

Vuolteenkosken pato

"Vuolteenkoskeen PL 45+80/1:n kohdalle uusittavan tilustiesillan kaksi vasemmanpuoleista aukkoa on rakennettava neuloilla suljettavaksi vedenjärjestelypadoksi, jonka kiinteiden rakenteiden alareuna on vähintään korkeudella NN +83,15 m ja aukkojen kynnykskorkeus NN +79,60 m, sekä rakennettavan sillan kolmannen aukon eteen, piirustuksen 2/s osoittamaan kohtaan pohjapato, jonka harjan korkeus on 20 metrin pituudelta NN +82,20 m."

Oriharonjärven pato

"Oriharonjärvestä laskevan Pällinkäistenojan niskalle pohjapato, jonka asetinpalkeilla suljettavan aukon leveys on vähintään 2,40 m ja kynnyks korkeudella NN +84,85 m."

Valkjärven pato

"Valkjärvestä laskevan Valkjärvenojan niskalle pohjapato, jonka asetinpalkeilla suljettavan aukon leveys on vähintään 2,40 m ja kynnyks korkeudella NN +84,60 m."

Määräykset padotus- ja juoksutusohjeiksi ovat lupaehdossa 13):

Ansionjärven säännöstely

"Vuolteenkosken tilustiesillan yhteyteen rakennetun padon kaksi neuloilla suljettavaa aukkoa on kevättulvan päättymisestä seuraavan vuoden maaliskuun 1 päivään saakka pidettävä suljettuna. Mikäli Ansionjärven vedenkorkeus tällöin nousee korkeudelle NN +82,85 m on patoa siinä määrin avattava, ettei mainittua vedenkorkeutta Ansionjärvessä ylitetä. Kuitenkin on patoa edellä mainittuna aikana aina, milloin se uiton suorittamista varten on tarpeen, riittävässä määrässä avattava. Maaliskuun 1 päivän jälkeen on, varoen mahdollista jäänlähtöä kuin myös haitallisten tulva-aaltojen muodostumista alajuoksulla, patoa ryhdyttävä avaamaan siten, että Ansionjärven vedenkorkeus maaliskuun 31 päivään mennessä alentuu korkeuteen NN+81,00 m, minkä ajankohdan jälkeen pato on pidettävä täysin avattuna tulvan alkuvaiheeseen saakka. Kevättulvan alettua ja vedenkorkeuden noustua Kartanon sillan kohdalla korkeudelle NN +81,20 m, on vedenjuoksua ryhdyttävä supistamaan Vuolteenkosken padolla niin, ettei vedenpinta mainitun sillan kohdalla nouse tätä korkeutta ylemmäksi. Ansionjärven vedenpinnan noustua tämän jälkeen korkeudelle NN +83,00 m, on juoksutusta suurennettava siinä määrässä, ettei vedenkorkeus Kartanon sillan kohdalla nouse korkeutta NN +81,40 m eikä Uittamon maantiesillan luona korkeutta NN +81,15 m ylemmäksi. Jos Ansionjärven veden-

pinta tämän jälkeen vielä nousee, on juoksutusta suurennettava siinä määrässä, että vedennousu Kartanon sillan kohdalla on kaksinkertainen Ansjärven vastaavan ajan vedennousuun verrattuna. Jos käytännössä osoitautuisi tarkoituksenmukaiseksi poiketa edellä esitetystä juoksutussäännöstä, saadaan juoksutussääntöön tehdä vähäisiä muutoksia, mikäli näistä muutoksista ei aiheudu vahinkoa tai haittaa alapuolisella jokiosalla."

Oriharonjärven säännöstely

"Oriharonjärven pato on pidettävä täysin avattuna viimeistään maaliskuun 16 päivästä lähtien, minkä jälkeen pato on kevätkylvötoiden jälkeen, ei kuitenkaan ennen kesäkuun 1 päivää, suljettava niin, että vedenpinta nousee korkeudelle NN +85,50 m, millä korkeudella vedenpinta on pidettävä keväthalveen saakka."

Valkjärven säännöstely

"Valkjärven pato on pidettävä täysin avattuna viimeistään maaliskuun 16 päivästä lähtien, minkä jälkeen pato on kevätkylvötoiden jälkeen, ei kuitenkaan ennen kesäkuun 1 päivää, suljettava niin, että vedenpinta nousee korkeudelle NN +85,27 m, millä korkeudella vedenpinta on pidettävä keväthalveen saakka."

Länsi-Suomen vesioikeuden päätös 18.9.1980, nro 71/1980 A

Länsi-Suomen vesioikeus on 18.9.1980 antamallaan päätöksellä nro 71/1980 A muuttanut toisen vesistötoimikunnan 8.3.1954 antaman päätöksen lupaehdon 13) Oriharonjärven säännöstelyä koskevan kohdan seuraavaksi:

"Oriharonjärven vedenkorkeutta on hoidettava Oriharonjärven padolla siten,

- että vedenkorkeus lukuun ottamatta jäljempänä mainittavaa poikkeusta, ei ylitä padotusrajaa, joka on korkeudella NN +85,85 m
- eikä alita alarajaa, jota kuvaavan murtoviivan taitepisteet ovat seuraavat:

1.1.	NN +85,60 m
10.3.	NN +85,60 m
31.3.	NN +85,00 m
20.4.	NN +85,00 m
10.5.	NN +85,60 m
31.12.	NN +85,60 m

- Padotusraja saadaan ylittää padon ollessa täysin auki. Pato on avattava heti, kun uhka padotusrajan ylittämisestä todetaan ja patoa saadaan ryhtyä sulkemaan vasta vedenkorkeuden laskettua padotusrajalle. Alaraja saa alittua haihtumisen johdosta padon ollessa kiinni.

- Tavoitekorkeus on NN +85,80 m. Silloin, kun tämän päätöksen muista määräyksistä ei muuta johdu, saadaan pato pitää kiinni vedenkorkeuden ollessa tavoitekorkeuden alapuolella.

- Ennen kevättulvaa on vedenpintaa alennettava Helsingin vesipiirin vesitoimiston hyväksymällä tavalla.
- Järjestely-yhtiön on tehtävä Oriharonjärvestä vedenkorkeushavaintoja avoveden aikana vähintään kerran viikossa ja jääpeitteen aikana vähintään kerran kahdessa viikossa. Tulva-aikana ja vedenkorkeuden ylittäessä padotusrajan tai alittaessa alarajan on havaintoja tehtävä päivittäin. Tällöin on myös patoluukkujen asento kirjattava. Havaintotulokset on pyydettyäessä annettava asianosaisten nähtäviksi ja toimitettava vuosittain Helsingin vesipiirin vesitoimistolle."

Säännöstelyn muutoksen tarkoituksena oli vastata paremmin järven virkistyskäytön ja kalastuksen tarpeisiin.

SUUNNITELMA

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on vedenkorkeus- ja virtaamavaihteluiden pienentäminen sekä virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen suunnittelualueella. Ranta-asukkaiden kokemat haitat vedenpinnan vaihtelusta ovat merkittäviä. Teuronjoen varressa Lappilan alueella tulvat ovat lähes joka-vuotinen haitta ja kasvukauden aikana sattuvat tulvat haittaavat peltojen käyttöä ja viljelyä. Vähentämällä vedenpinnan korkeuden vaihtelun aiheuttamaa rantojen eroosiota, saadaan pelloilta ja rantatöyräiltä vesistöön joutuvien ravinteiden määrää vähennettyä, jolloin vedenlaatu paranee.

Vedenkorkeus- ja virtaamavaihteluiden pienentämiseen Teuronjoessa ja Puujoessa sekä Ansion- ja Mommilanjärvestä on tarkoitus päästä Vuolteenkosken padon automatisoinnilla ja muuttamalla säännöstelyohjetta. Automatisoinnin ansiosta voidaan nopeammin reagoida vedenkorkeuksien ja virtaamien muutoksiin, jolloin äkillisiä muutoksia ei enää tapahdu. Oriharonjärven ja Valkjärven säännöstelyohjeita muuttamalla pienennetään säännöstelyväliä ja lyhennetään kevätalennuksen kesto. Oriharonjärven säännöstelyn ylärajaa on tarkoitus nostaa 15 cm, mutta Valkjärven säännöstelyn yläraja on nykyisellään sopiva.

Alueen kolmen säännöstelypadon, Vuolteenkosken, Oriharonjärven ja Valkjärven, yhteyteen rakennetaan kalatiet, jotka mahdollistavat kalojen vapaan kulun laajalla vesistöalueella.

Vesistötiedot

Teuronjoki alkaa Lammin Pääjärvestä. Lammin, Kärkölan, Hausjärven ja Hämeenkosken kuntien alueella virtaava Teuronjoki halkoo varsin tasaista peltomaisemaa ja ranta-alueet ovat suhteellisen tulvaherkkiä. Teuronjoki laskee Mommilanjärveen ja sieltä samassa tasossa olevaan Ansionjärveen. Teuronjoen pituus Pääjärvestä Mommilanjärveen on 35 kilometriä ja putous noin 20 metriä.

Ansionjärven luusuasta alkaa Puujoki, joka laskee Kernaalanjärveen Janakkalan kunnassa. Puujoen putous Ansionjärven ja Kernaalanjärven välisellä 35 kilometrin pituisella jokijaksolla on vain 3 metriä ja sen takia joki on

erittäin tulvaherkkä. Kernaalanjärvestä vedet virtaavat Hiidenjokea pitkin Vanajaveteen ja sieltä Pyhäjärven, Rauta-Kuloveden ja Kokemäenjoen kautta Porin kaupungin kohdalla mereen.

Mommilanjärvi ja Ansionjärvi muodostavat yhdessä runsaan 7 kilometrin pituisen kapean järvioltaan. Järvioltaan kokonaisvesitilavuus keskivedenkorkeudella on noin 11,6 milj. m³, josta Mommilanjärven osuus on noin 10,9 milj. m³. Keskisyvyys Mommilanjärvessä on noin 3,6 m ja suurin syvyys 9 m. Ansionjärven keskisyvyys on 1,5 m. Ansion- ja Mommilanjärvi ovat rannoiltaan ja pohjamuodoiltaan melko loivapiirteisiä. Mommilanjärven viipymä on noin 22 vuorokautta ja Ansionjärven vain 1,5 vuorokautta. Valuma-alueen koko Mommilanjärven kohdalla on 552 km² ja Vuolteenkosken kohdalla noin 680 km².

Kärkölen Valkjärven valuma-alueen koko on 20,4 km². Järven pinta-ala on 1,4 km² ja järvisyys 8,8 %. Valkjärven suurin syvyys on noin 10,5 m. Valkjärven keskisyvyys on noin 3,6 m. Järvestä lähtevä Valkoja laskee Teuronjokeen.

Oriharonjärvestä vedet virtaavat Pällikäistenojan kautta Teuronjokeen. Järven valuma-alueen koko on 12,8 km², järven pinta-ala on 0,5 km² ja järvisyys 3,9 %. Oriharonjärven suurin syvyys on noin 3 m ja keskisyvyys vaajat 2 m.

Vesistön säännöstely

Suunnittelualueella olevien Ansion- ja Mommilanjärven, Oriharonjärven ja Kärkölen Valkjärven säännöstelystä vastaa Teuronjoen ja Puujoen yläosan järjestely-yhtiö. Oriharonjärveä säännöstellään Länsi-Suomen vesioikeuden 18.9.1980 antaman päätöksen nro 71/1980 A perusteella. Muita järviä säännöstellään toisen vesistötoimikunnan 8.3.1952 antaman päätöksen nro 6/1954 määräysten mukaisesti. Ansion- ja Mommilanjärven säännöstely hoidetaan Puujoessa noin 4 kilometrin päässä Ansionjärven luusuasta sijaitsevalla Vuolteenkosken säännöstelypadolla. Padon tulvaluukut on uusittu vuoden 1998 aikana täydellisesti. Vuolteenkosken padon käytön vaikutukset ulottuvat Mommilanjärveen ja sen yläpuolelle Teuronjokeen aina Lappilan ohi Myllykylän padon alapuolelle saakka. Padon käytön vaikutukset näkyvät myös alapuolisessa Puujoessa. Erittäin suurilla virtaamilla padon alapuolisen Puujoen huono vetokyky vaikuttaa järviin saakka.

Kärkölen Valkjärven pato sijaitsee järven luusuassa Valkojan niskalla. Vastaavasti Oriharonjärven säännöstelypato sijaitsee järven luusuassa Pällikäistenojan niskalla. Teuronjoen virtaamiin ja edelleen Mommilanjärven vedenpinnan korkeuksiin kyseisten järvien säännöstelyllä ja patojen käytöllä ei ole merkittävää vaikutusta.

Lammin Pääjärveä säännöstellään Länsi-Suomen vesioikeuden 27.1.1997 antaman päätöksen nro 2/1997/1 mukaisesti. Säännöstely vaikuttaa jär-

vestä alkavan Teuronjoen virtaamiin, mutta järvi sijaitsee hankealueen ulkopuolella.

Säännöstelypadot

Valkjärven säännöstelypadossa on kaksi 1,2 metrin levyistä luukuilla suljettavaa aukkoa, joiden kynnyshkorkeus on NN +84,60 m. Oriharonjärven padossa on 2,4 metrin levyinen asetinpalleilla suljettava aukko, jonka kynnyshkorkeus on NN +84,85 m. Vuolteenkosken padossa on kaksi tulvaaukkoa, joiden kynnyshkorkeudet ovat tasolla NN +79,60 m. Vasemman puoleisen aukon leveys pohjan tasolla on 6,0 m ja luukun yläpinnan tasolla 6,6 m, oikeanpuoleisen luukun vastaavat mitat ovat 7,6 m ja 8,2 m. Luukujen yläpinta on tasolla NN +82,80 m. Kapeampi luukuista on varustettu lämmityksellä, mikä mahdollistaa luukun ympärivuotisen käytön. Padon oikealla puolella on 20 m pitkä betoninen ylivirtauskynnys, jonka harjan korkeus on tasolla NN +82,17–+82,22 m.

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Ansion- ja Mommilanjärven vedenkorkeutta on seurattu järvien välissä olevalla Haminanvuolteen havaintopaikalla. Puujoen virtaamia on seurattu Vuolteenkosken padon alapuolella sijaitsevan Varunteenkosken havaintoasemalla. Vuolteenkosken kohdalla valuma-alue on noin 95 % Varunteenkosken valuma-alueesta. Ansion- ja Mommilanjärven vedenkorkeuksien tunnusluvut NN -korkeusjärjestelmässä vuosijaksolla 1980–1995 ja 2001–2006 ovat olleet seuraavat:

Ylivesi HW	+83,68 m (v. 1984)
Keskiylivesi MHW	+83,35 m
Keskivesi MW	+82,35 m
Keskialivesi MNW	+81,77 m (osa havainnoista puuttuu)
Alivesi NW	+81,18 m (v. 1991)

Virtaamat Vuolteenkosken kohdalla vuosijaksolla 1980–2006 Varunteenkosken havaintojen perusteella valuma-alueiden suhteella määritettynä ovat:

Ylivirtaama HQ	41,0 m ³ /s (v. 2004)
Keskiylivirtaama MHQ	27,1 m ³ /s
Keskivirtaama MQ	5,1 m ³ /s
Keskialivirtaama MNQ	1,0 m ³ /s
Alivirtaama NQ	0,1 m ³ /s (v. 2003)

Kärkölen Valkjärven vedenkorkeuksia on havainnoitu vuodesta 1958 alkaen, mutta pääosa havaintotiedoista on kadonnut. Vuosina 1958–1967 suoritettujen havaintojen mukaiset vedenkorkeuksien arvot ovat olleet (NN+):

Ylivesi HW	+85,90 m
Keskiylivesi MHW	+85,60 m
Keskialivesi MNW	+84,92 m
Alivesi NW	+84,77 m

Vedenkorkeuksien havaintosarja on katkonainen ja eräiltä vuosilta on havaintoja ainoastaan kevättulvan ajalta (huhti-toukokuulta). Tästä johtuen jakson keskivedenkorkeutta (MW) ei ole arvioitu lainkaan. Uusi vedenkorkeusasteikko on asennettu 27.10.1999, mutta havaintoja on vähän. Vuoden 2004 elokuun kesätulvalla HW oli NN +86,00 m. Korkea vesipinta johtui osin Valkoijan ja Teuronjoen padotuksesta. Viime vuosina järven vesipintaa on pyritty pitämään tasolla NN +85,1—+85,27.

Oriharonjärven vedenkorkeuksien tunnusluvut ovat vuosijaksolla 1981–2004 tehtyjen havaintojen (havaintoja puuttuu) perusteella olleet seuraavat (NN+):

Ylivesi HW	+86,58 m (v. 2004)
Keskivesi MW	+85,85 m
Alivesi NW	+85,44 m (v. 2001)

Valkjärven ja Oriharonjärven menovirtaamien tunnuslukujen arvioinnissa on käytetty Kaiteran nomogrammia ja aikaisemmista suunnitelmista saatuja arvioita. Menovirtaamien tunnusluvuiksi on saatu:

	Valkjärvi m ³ /s	Oriharonjärvi m ³ /s
Ylivirtaama HQ 1/20	2,1	2,3
Keskiylivirtaama MHQ	1,33	1,4
Keskivirtaama MQ	0,16	0,1
Keskialivirtaama MNQ	0,025	0,01
Alivirtaama NQ	0,01	0,0

Vedenlaatu

Suunnittelualueen vedenlaatua on tarkasteltu SCC Viatek Oy:n 30.10.2002 päivätyn kunnostusraportin mukaisesti.

Teuron- ja Puujoki

Teuronjoen vedenlaatu riippuu Pääjärven ja sen valuma-alueen tilan kehityksestä. Teuronjoki on yläjuoksultaan vähäravinteinen, mutta muuttuu alajuoksultaan ravinteikkaammaksi. Myös joen hygieeninen tila heikkenee alajuoksulla. Joki on käyttökelpoisuudeltaan tyydyttävä. Joen happitilanne on ollut hyvä tarkastelujaksolla 1987–1996.

Puujoen vedenlaatu ja käyttökelpoisuus vaihtelevat virtaamien mukaan. Pistekuormitusta tulee alueella sijaitsevilta jätevedenpuhdistamoilta. Jätevesien vaikutukset jäävät kuitenkin paikallisiksi. Puujoen käyttökelpoisuus on pääosin tyydyttävä.

Valkjärvi

Fosforipitoisuuden keskiarvo pinta-/päällyksvedessä on ollut vuosina 1980–1997 65 µg/l ja klorofylli a -pitoisuuden keskiarvo 40 µg/l. Kokonaisfosforipitoisuus on ollut kasvussa. Järvi on erittäin rehevä.

Oriharonjärvi

Kokonaisfosforipitoisuus on vuosijaksolla 1982–1994 otettujen näytteiden perusteella ollut pintavedessä keskimäärin 75 µg/l ja klorofylli a -pitoisuus keskimäärin 24 µg/l. Kokonaisfosforipitoisuus on ollut kasvussa. Järvi on erittäin rehevä.

Ansion- ja Mommilanjärvi

Mommilanjärvi on ollut eutrofinen jo 1920-luvulla. Käyttökelpoisuudeltaan järven vesi on tyydyttävää. Ansionjärven vedenlaatu vastaa pääpiirteisään Mommilanjärven vedenlaatua.

2000-luvulla otettujen vesinäytteiden tulosten perusteella edellä mainittujen järvien rehevyys ei ole merkittävästi muuttunut.

Vesivoima, vesiliikenne ja uitto

Hankealueella ei ole vesivoimalaitoksia. Vesialueilla ei ole merkittäviä veneilyreittejä. Teuronjoki ja Puujoki eivät ole veneilykelpoisia, mutta ne soveltuvat erittäin hyvin melontareiteiksi. Vuosittain järjestettävä Mommilanjärven soutelut -tapahtuma on yksi merkittävimmistä vesistön käyttömuodoista. Souteluihin osallistuu vuosittain 70–80 kirkkovenekuntaa ja osallistujia on vuosittain yhteensä noin 1 000. Vanajaveden vesistön sivuväylien uittosääntö Puujoen ja Teuronjoen osalta on kumottu Länsi-Suomen vesioikeuden 20.1.1984 antamalla päätöksellä nro 6/1984 A.

Kalasto ja kalastusolot

Vesialueella harjoitetaan kotitarve- ja virkistyskalastusta. Teuronjoessa ja Puujoessa esiintyviä kalalajeja ovat ahven, hauki, lahna, särki, säyne, made, kuha, kiiski, siika, taimen, ankerias, sorva, kuore, karppi, muikku, kivisimppu, kivenuoliainen, pasuri ja sulkava. Vesistössä on myös rapuja. Teuronjoen yläosan sivupuroissa on luontaisesti lisääntyvä taimenkanta. Veden laatu heikkenee alavirtaan mentäessä ja kalakannat muuttuvat särkikalavoittoisiksi. Mommilanjärvi on tunnettu erityisen hyvänä kuhajärvenä.

Maankäyttö ja luonnonsuojelu

Ansionjärvi on merkittävä lintuvesistö ja se kuuluu Natura 2000 -verkostoon (koodi FI0305003). Alue on Naturassa vaihettumissoiden, rantasoiden ja linnuston takia. Alueella on kielletty linnustoarvoon heikentävästi vaikuttavat toimet kuten kuivatukset ja ruoppaukset.

Vesihuolto

Ansionjärven, Mommilanjärven, Teuronjoen tai Puujoen vettä ei käytetä talousvetenä. Alueella toimivat Hämeenkosken kunnan, Kärkölän kunnan Järvelän ja Hausjärven kunnan Oitin taajaman jätevedenpuhdistamot. Vesistössä ei ole suunnittelualueella tiedossa olevia vesijohtolaitteita.

Uimarannat

Teuronjoessa on Kumianojan laskukohdassa uimapaikka. Puujoessa Vuolteenkosken padon läheisyydessä, noin 500 m ylävirtaan sijaitsee yleinen uimaranta. Mommilanjärven koillispuolella sekä nykyisen soutustadionin alueella sijaitsevat Mommilanjärven käytössä olevat uimarannat. Valkjärven on yleinen uimapaikka järven itärannalla. Oriharonjärven on Kärkölän kunnan ylläpitämä uimapaikka.

Säännöstelyjen muuttaminen

Ansion- ja Mommilanjärven, Oriharonjärven ja Kärkölän Valkjärven säännöstelyjä on suunnitelman mukaan tarkoitus muuttaa seuraavalla tavalla:

Ansion- ja Mommilanjärvi

Kevätalennuksesta tasoon NN +81,00 m luovutaan lukuun ottamatta poikkeuksellisia vesitilanteita. Normaali- ja Mommilanjärven vedenpinta lasketaan noin 0,2 m Vuolteenkosken säännöstelypadon ylivirtauskynnyksen alapuolelle tasoon NN +82,00 m. Kevätalennus aloitetaan tulvaennusteen perusteella aikaisintaan kolme viikkoa ennen ennustetun tulvahuipun ajankohtaa. Kevätalennus voidaan tehdä myös suurempana, mikäli ennustettu tulva on normaalia suurempi, enimmillään nykyisinkin voimassa olevalle alarajalle NN +81,00 m saakka. Normaalia suurempi kevätalennus tehtäisiin Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Ansion- ja Mommilanjärven säännöstelyn uudeksi ylärajaksi esitetään tasoa NN +82,40 m. Mikäli vedenpinta uhkaa nousta edellä mainittua tasoa yleemmäksi, tulee Vuolteenkosken padon luokkuja avata riittävässä määrin ylityksen estämiseksi. Voimassa olevan luvan mukaan luokkuja tulee avata vedenkorkeuden noustessa tason NN +82,85 m yläpuolelle. Vuolteenkosken padon käyttö tulvatilanteessa hoidettaisiin muutoin nykyisen luvan lupamääräysten mukaisesti kuitenkin siten, että luokkujen avaukset padon alapuolisen Puujoen tulvatilanteen mukaan sidottaisiin vain Sillanmäen sillan kohdalla tehtäviin vedenkorkeushavaintoihin. Padon yläpuolisen vedenkorkeuden tarkkailu esitetään siirrettäväksi Ansionjärveltä Haminanvuolteen asteikolle.

Vuolteenkosken padon minimijuoksutukseksi esitetään vesimäärää 0,4 m³/s tai tulovirtaamaa, jos se on tätä pienempi. Alivirtaamat Vuolteenkosken padolla on tarkoitus juoksuttaa suunnitellun kalatien kautta. Jos vedenpinta laskee tasoon NN +82,20 m, suljetaan kalatien aukko siten, että menovirtaama vastaa tulovirtaamaa. Kun tulovirtaama kasvaa, niin kalatien säätöluukku avataan kokonaan vasta ylävedenpinnan tasolla NN +82,27 m.

Vuolteenkosken ylivirtauskynnyksen harjaa on suunniteltu korotettavaksi 3 cm korkealla ruostumattomalla lattateräksellä. Korotuksen avulla ohjataan riittävä virtaus kalatiehen vähän veden aikaan ja estetään vesipinnan lasku nykytilanteeseen verrattuna.

Vuolteenkosken pato on tarkoitus automatisoida. Automatisoinnin yhteydessä rakennetaan Vuolteenkosken padolle, Haminanvuolteeseen ja padon alapuolelle Sillanmäen sillan kohdalle automaattiset vedenkorkeusmittarit.

Oriharonjärvi

Oriharonjärven säännöstelyn ylärajaa nostetaan 15 cm tasoon NN +86,00 m. Järven uudeksi tavoitevesipinnaksi esitetään tasoa NN +85,95 m. Säännöstelyn alarajaksi esitetään murtoviivaa, jonka taitepisteet ovat seuraavat:

1.1.	NN +85,80 m
10.3.	NN +85,80 m
20.3.	NN +85,60 m
10.5.	NN +85,60 m
20.5.	NN +85,80 m
31.12.	NN +85,80 m

Kevätalennuksen tekeminen aloitetaan aikaisintaan kahta viikkoa ennen ympäristöhallinnon Puujoessa sijaitsevalle Varunteenkosken havaintoaseman kohdalle ennustamaa tulvahuippua. Poikkeuksellisen suuren tulvan uhatessa alaraja saadaan alittaa Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Järven vedenpinta nostetaan tavoitetasoon tulvan käännyttyä laskuun Varunteenkosken asteikolla. Vedenpinnan ollessa ylärajan yläpuolella pidetään tulva-aukko täysin auki. Tulvan jälkeen vedenpinta pyritään pitämään tavoitekorkeudessa. Padon yhteyteen rakennettavan kalatien kautta purkautuu vettä järven vedenpinnan ollessa kalatien nieluaukon pohjan yläpuolella.

Valkjärvi

Valkjärven uudeksi tavoitevesipinnaksi esitetään tasoa NN +85,23 m, joka on 4 cm säännöstelyn ylärajan alapuolella. Säännöstelyn yläraja pidetään ennallaan tasolla NN +85,27 m. Tulva-aukot pidetään täysin auki vedenpinnan ollessa ylärajan yläpuolella. Kevätalennuksen alarajaksi esitetään tasoa NN +85,08 m. Kevätalennuksen tekeminen aloitetaan aikaisintaan kahta viikkoa ennen ympäristöhallinnon Puujoessa sijaitsevalle Varunteenkosken havaintoaseman kohdalle ennustamaa tulvahuippua. Poikkeuksellisen suuren tulvan uhatessa alaraja saadaan alittaa Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Järven vedenpinta nostetaan tavoitetasoon tulvan käännyttyä laskuun Varunteenkosken asteikolla. Tulvan jälkeen vedenpinta pyritään pitämään tavoitekorkeudessa. Padon yhteyteen rakennettavan kalatien kautta purkautuu vettä järven vedenpinnan ollessa kalatien nieluaukon pohjan yläpuolella.

Kalatiet ja niiden rakentaminen

Vuolteenkosken, Oriharonjärven ja Valkjärven patojen yhteyteen on suunnitelman mukaan tarkoitus rakentaa kalatiet.

Vuolteenkosken padon kalatie

Vuolteenkosken padon yhteyteen esitetään rakennettavaksi betonirakenteinen noin 38 m pitkä pystyrakokalatie, jota pystyvät käyttämään erikokoiset kalat. Kalatien rakenteet on esitetty hakemussuunnitelman liitepiirustuksissa. Kalatien vedenotto tapahtuu ylivirtauskynnyksen ylävirran puoleiseen päähän rakennettavan settiurin varustetun pystyraon kautta. Sulku- ja säätötoimenpiteitä varten ylimmän pystyraon alapuolelle tehdään kaiteella varustettu hoitosilta. Kalatien huoltoa ja mahdollisia korjauksia varten myös alimmassa pystyraossa on settiurat.

Kalatie rakennetaan uoman pohjoisrannalle ylivirtauskynnyksen ja rantaluiskan väliselle alueelle. Kalatien suorilla osuuksilla altaiden pituudet ovat 3 m, leveydet 2,2 m ja syvyys keskimäärin noin 1 metri. Pystyrako on auki pohjaan asti ja sen leveys on 0,35 m. Väliseinien korkeus on 1,5 m. Pystyrakojen alapuolella on seinässä betoninen virranohjain. Kalatien on suunniteltu toimivan alaveden ollessa tason NN +80,4 m yläpuolella ja yläveden ollessa välillä NN +82,2–+82,8 m.

Kalatiehen menevä vesimäärä on 0,7 m³/s ylävedenkorkeudella NN +82,72 m, 0,55 m³/s korkeudella NN +82,44 m, 0,5 m³/s korkeudella NN +82,36 m, 0,45 m³/s korkeudella NN +82,27 ja 0,4 m³/s korkeudella NN +82,19 m. Kuivakausina kalatien virtaamaa joudutaan rajoittamaan, ettei yläveden korkeus laske haitallisen alas.

Kalatie rakennetaan kuivatyönä työpatojen suojassa. Yläpuolinen työpato rakennetaan puusta muovilla tiivistäen yläpään tulevan pystyraon kohdalle. Alapuolinen työpato rakennetaan moreenista jokirannan ja virtapilarin väliin. Joenpuoleinen luiska verhoillaan kivillä. Työnaikainen juoksutus hoidetaan säännöstelypadon vasemmanpuoleisella luukulla. Padon yläpuolinen vedenpinta lasketaan työn ajaksi noin 10–20 cm ylivirtauskynnyksen harjan alapuolelle tasoon NN +82,0–+82,1 m. Kalatien suuaukon edustalle louhitaan metrin levyinen syvennys, jonka pohja on tasolla noin NN +79,0 m. Syvennyksestä tehdään tasaisesti luonnonpohjaan nouseva ja samalla 0,5 metriin kapeneva ura. Pintaroskan pääsy kalatiehen estetään puomilla.

Oriharonjärven padon kalatie

Oriharonjärven säännöstelypadon viereen rakennetaan hakemussuunnitelman liitepiirustusten mukainen padon ohittava luonnonmukainen kalatie. Kalatie on maahan kaivettu kanava, jonka pohja ja luiskat verhoillaan erikokoisilla luonnonkivillä. Kivimateriaalin ja maapohjan väliin asennetaan suodatinkangas. Kalatien pohjan leveys on 1–2 m, reunaluiskan kaltevuus-

det noin 1:3 ja pituuskaltevuus 1:35 tai loivempi. Kalatiehen tehdään 5–7 metrin välein kynnyksiä, joiden kohdalla putousero on 0,1–0,2 m. Kalatien nousukorkeus on noin 1,3 m ja kokonaispituus noin 50 m.

Kalatien nielun kohdalle tehdään pohjapato, jonka harjan pituus on 3 m ja korkeus luiskan yhtymäkohdassa NN +86,00 m. Pohjapadon keskellä on V-muotoinen alivirtaama-aukko, jonka pohjan korkeus on NN +85,80 m, reunan korkeudet NN +85,95 m ja luiskakaltevuudet 1:3. Laskelmien mukaan kalatiehen menevä virtaama on 10 l/s Oriharonjärven vedenkorkeudella NN +85,90 m, 30 l/s järven tavoitevesipinnan tasolla NN +89,95 m ja 80 l/s säännöstelyn ylärajalla. Kevätalennuksen aikana ennen tulvaa kalatie on kuivana, mutta tulva-aikana kalat voivat nousta myös säännöstelypadon kautta. Kalatien nielun kohdalle rakennetaan kevytrakenteinen siltayhteys säännöstelypadolle.

Valkjärven padon kalatie

Valkjärven säännöstelypadon viereen rakennetaan hakemussuunnitelman liitepiirustusten mukainen padon ohittava luonnonmukainen kalatie. Kalatie on maahan kaivettu kanava, jonka pohja ja luiskat verhoillaan erikokoisilla luonnonkivillä. Kivimateriaalin ja maapohjan väliin asennetaan suodatin kangas. Kalatien pohjan leveys on 1–2 m, reunaluiskan kaltevuudet noin 1:3 ja pituuskaltevuus 1:35 tai loivempi. Kalatiehen tehdään 5–7 metrin välein kynnyksiä, joiden kohdalla putousero on 0,1–0,2 m. Kalatien nousukorkeus on noin 1,3 m ja kokonaispituus 55–60 m.

Kalatien nielun kohdalle tehdään pohjapato, jonka harjan pituus on 3 m ja korkeus luiskan yhtymäkohdassa NN +85,27 m. Pohjapadon keskellä on V-muotoinen alivirtaama-aukko, jonka pohjan korkeus on NN +85,07 m, reunan korkeudet NN +85,22 m ja luiskakaltevuudet 1:3. Laskelmien mukaan kalatiehen menevä virtaama on 10 l/s Valkjärven vedenkorkeudella NN +85,17 m, 40 l/s järven tavoitevesipinnan tasolla NN+85,23 m ja 80 l/s säännöstelyn ylärajalla. Kevätalennuksen aikana ennen tulvaa kalatie on kuivana, mutta tulva-aikana kalat voivat nousta myös säännöstelypadon kautta. Kalatien nielun kohdalle rakennetaan kevytrakenteinen siltayhteys säännöstelypadolle.

Hankkeen vaikutukset

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Ansion- ja Mommilanjärven säännöstelyn muutoksen vaikutukset järvien vedenkorkeuksiin on esitetty seuraavassa taulukossa. Alimmat vedenkorkeudet nousevat oleellisesti ja tulvakorkeudet säilyvät nykyisellään.

	Suunniteltu NN +m	Havaittu NN +m	Muutos m
Ylivesi HW	+83,68	+83,68	0,00
Keskiylivesi MHW	+83,35	+83,35	0,00
Keskivesi MW	+82,35 ¹⁾	+82,35	0,00
Keskialivesi MNW	+82,00 ²⁾	+81,77	+0,23
Alivesi NW	+82,00 ²⁾	+81,18	+0,82
Ylimmän ja alimman vedenpinnan erotus	1,7 m	2,5 m	-0,80
¹⁾ Säännöstelykäytännön jatkuessa nykyisellään			
²⁾ Poikkeuksellisen kevättulvan uhatessa vesipinta lasketaan ennen tulvaa tason NN +82,00 m alapuolelle			

Vuolteenkosken menovirtaamat tasoittuvat automatisoinnin takia, eikä äkillisiä suuria virtaamamuutoksia enää tapahdu. Vuolteenkosken menovirtaaman tunnusluvut eivät säännöstelykäytännön muutoksen ja automatisoinnin takia muutu nykyisestä.

Oriharonjärvellä säännöstelyn yläraja nousee 0,15 m ja keskivesi nousee noin 0,1 m. Alimmat vedenkorkeudet nousevat normaalikeväinä vähintään tasoon NN +85,60 m kevätalennuksen pienentämisen takia. Kevätalennuksen jälkeen järvi täytetään nykyistä nopeammin tulvahuipun jälkeen, millä varmistetaan tavoitevesipinnan saavuttaminen. Tulvakorkeudet eivät muutu.

Valkjärvellä säännöstelyn yläraja ei muutu, mutta säännöstelyohjeen muutoksen takia vedenkorkeusvaihtelut pienenevät. Alimmat vedenkorkeudet nousevat normaalikeväinä vähintään tasoon NN +85,08 m kevätalennuksen pienentämisen takia. Kevätalennuksen jälkeen järvi täytetään nykyistä nopeammin tulvahuipun jälkeen, millä varmistetaan tavoitevesipinnan saavuttaminen. Tulvakorkeudet eivät muutu.

Ansionjärven Natura 2000 -alue

Ansionjärven vedenkorkeusvaihtelut pienenevät ja muuttuvat lähemmäksi luonnontilaa. Tällöin järven rantasuot pysyvät märempinä. Hakijan käsityksen mukaan hankkeella ei ole ennalta arvioiden haitallisia vaikutuksia alueen luonnonarvoihin, joten luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittama natura -arviointiin kynnys ei ylity.

Virkistyskäyttö ja maisema

Säännöstelyjen muutosten kautta alueen vakituisten asukkaiden ja mökkilläisten veneily-, kalastus- ja uintimahdollisuudet paranevat. Hankkeella parannetaan alueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta. Rantojen käyttö helpottuu, kun vedenkorkeudet eivät enää vaihtele niin nopeasti ja niin paljon kuin nykyisin. Oriharonjärvellä säännöstelyn ylärajan noston myötä avovesialue lisääntyy, millä on positiivinen vaikutus maisemaan.

Vedenlaatu

Veden laatu paranee kevättalvella, kun järvien kevätalennukset toteutetaan pienempinä. Vedenkorkeuksien vaihtelujen pieneneminen vähentää rantojen eroosiota ja sitä kautta ravinteiden huuhtoutumista.

Kalasto ja kalastus

Kevätalennuksen pienentäminen ja ajoittaminen oikeaan kohtaan parantaa merkittävästi hauen kudun ja kevätkalastuksen onnistumista. Säännöstelyvälin pienentäminen parantaa myös syyskutuisen kalan lisääntymismahdollisuuksia. Kalateiden rakentaminen parantaa kalojen liikkumismahdollisuuksia ja muuttaa olosuhteita luonnollisempaan suuntaan. Oriharonjärven säännöstelyn ylärajan nostolla on myönteinen vaikutus matalille ranta-alueille, kun ne eivät enää jäädy talvella pohjaa myöten. Vesisyvyys kasvaa ja se hidastaa veden lämpiämistä kalojen kannalta liikaa pitkien hellejaksojen aikana ja hidastaa vesikasvillisuutta valtaamasta vesialuetta, koska valon pääsy pohjaan vähenee.

Rakenteet ja laitteet

Hankkeen vaikutusalueella ei ole sellaisia rakennelmia tai laitteita, joihin hankkeen toteuttamisella olisi vaikutusta.

Työnaikaiset vaikutukset

Kalateiden rakentamisesta aiheutuu tilapäistä veden samentumista. Masojen kuljetuksesta saattaa aiheutua vähäistä liikenteellistä haittaa ja koko työstä työn aikana vähäistä maisemallista haittaa. Töistä ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa haittaa tai vahinkoa.

Vahinkojen, haittojen ja edunmenetysten korvaaminen

Suurin osa Oriharonjärven rannanomistajista on tehnyt hakijan kanssa sopimuksen säännöstelyn muuttamisesta ja enemmistö on suostunut hankkeeseen ilman korvausta. Oriharonjärvellä jää suunnitelman mukaan ranta-alueutta pysyvästi veden alle noin 930 m² ja vettymishaittaa aiheutuu yhteensä noin 5,7 hehtaarin laajuiselle alueelle 48 kiinteistölle. Veden alle jäävät ja vettyvät alueet on määritetty kiinteistökohtaisesti.

Oriharonjärven kalatien alle jää maa-alueutta noin 820 m² ja Valkjärven kalatien alle noin 1 150 m². Vuolteenkosken padon kalatien alle jää yhteistä vesialuetta.

Hankkeen seurantaryhmä on kokouksessaan päättänyt pysyvään käyttöön tarvittavien alueiden korvaamisessa käytettävistä yksikköhinnoista: pelto 6 500 €/ha, metsä 500 €/ha, joutomaa 100 €/ha ja tonttimaata 20 €/m².

Oriharonjärven ranta-alueiden vettymisvyöhykkeenä on metsä- ja joutomaalle käytetty kuivavaraa 0,8 m sekä pellolle ja tonttimaalle kuivavaraa 1,4 m. Vettymisestä aiheutuvana vahinkokertoimena on pellon ja tonttimaan osalta käytetty arvoa 0,1071 sekä metsä- ja joutomaan osalta arvoa 0,1875. Vahinkokertoimet perustuvat maan suhteellisen arvon muutoksiin.

Hakija on esittänyt maksettavaksi Oriharonjärven ranta-alueiden veden alle jäävistä ja vettyvistä maa-alueista korvauksia kahdeksalle tilalle yhteensä 5 308,23 euroa, joista sopimatta on kahden tilan osalta 365,91 euroa. Korvauksia laskettaessa vakituudessa tai vapaa-ajankäytössä olevien rantatilojen osalta on tilakohtaiseksi virkistyskäyttöhyödyksi arvioitu 2 000 euroa. Kalatierakenteiden alle jäävistä maa-alueista esitetyt korvaukset ovat Oriharonjärven padon kalatien osalta 61,81 euroa ja Valkjärven padon kalatien osalta 707,63 euroa.

Hankkeen aiheuttamat korvattavat vahingot, joista on sovittu kiinteistönomistajien kanssa, on esitetty seuraavassa taulukossa.

Tilan nimi	RN:o	Kylä, Kunta	Omistaja	Veden alle joutomaa tontti		Vettyvät joutomaa tontti pelto			Korvaus euroa
				ha	ha	ha	ha	ha	
Uutela	1:370	Karvala, Kärkölä	Tietoverkossa olevasta pää-		0,0006		0,1923		
Haapala	1:47	Vähä-Sattiala, Kärkölä	töksestä on poistettu omis-	0,0089	0,0004	0,8736		0,5705	
Kivimäki	1:30	Vähä-Sattiala, Kärkölä	tajatiedot ja korvaussum-			0,0139			
Lomala	1:70	Vähä-Sattiala, Kärkölä	mat		0,0010		0,1209		
Saunala	2:112	Iso-Sattiala, Kärkölä					0,1753		
Nurmirinne	2:137	Iso-Sattiala, Kärkölä		0,0026		0,0140			

Hakemuksessa on esitetty, että Oriharonjärven kalatien rakenteiden alle jäävästä yhteisestä vesialueesta ei makseta korvauksia. Vuolteenkosken padon kalatierakenteiden alle jäävästä yhteisestä maa- ja vesialueesta ei myöskään ole esitetty maksettavaksi korvauksia. Molemmissa tapauksissa vesialueen omistajille syntyvä hyöty on merkittävästi teoreettista haittaa suurempi.

Vuolteenkosken padon automatisointiin liittyvien vedenkorkeuden mittauskaivojen ja lähetinantennitloppien rakentamisesta on esitetty maksettavaksi korvausta Sillanmäen sillan vieressä olevan kiinteistön Sillanmäki RN:o 3:90 (Puujaa, Hausjärvi) ja Haminanvuolteessa olevan kiinteistön Saarela RN:o 1:55 (Hamina, Hausjärvi) omistajille 500 euroa/kiinteistö.

Työnaikaisesta haitasta on esitetty maksettavaksi korvausta Valkjärven kalatien osalta kiinteistön Rantala RN:o 5:65 (Maavehmaa, Kärkölä) omistajalle 100 euroa ja Vuolteenkosken kalatien osalta kiinteistöjen Lokinperä

RN:o 8:132 (Oitti, Hausjärvi) ja Vuoliala RN:o 10:16 (Oitti, Hausjärvi) omistajille 250 euroa/kiinteistö.

Suunnitelman mukaan laskennalliset vahingot, haitat ja korvaukset ovat yhteensä 7 679,12 euroa.

Hankkeen hyödyt

Oriharonjärven rannan tuntumassa on noin 40 vakituista asuntoa tai loma-asuntoa. Hankkeen vaikutuksesta virkistyskäyttömahdollisuuksien ja maiseman parantumisesta johtuen rantakiinteistöjen arvo nousee vähintään 2 000–4 000 euroa. Alarajan mukaan laskettuna rantakiinteistöjen arvonnousu on yhteensä 80 000 euroa.

Valkjärven rannan tuntumassa on noin 20 vakituksessa tai vapaa-ajan käytössä olevaa asuntoa. Hankkeen vaikutuksesta rantakiinteistöjen arvo nousee vähintään 1 000–2 000 euroa. Alarajan mukaan laskettuna kokonaisyhyöty on 20 000 euroa.

Ansion- ja Mommilanjärven ranta-alueella on karttatarkastelun perusteella vähintään 50 vakituksessa tai vapaa-ajan käytössä olevaa asuntoa. Ansjärven ja Vuolteenkosken padon välillä on yli 50 rantatonttia. Kiinteistökohtaiseksi arvon nousuksi hankkeen aiheuttamien vaikutusten johdosta on arvioitu vähintään 200–500 euroa. Kokonaisyhyöty on siten vähintään 20 000 euroa.

Rahassa mitattavissa oleva kokonaisyhyöty on vähintään 120 000 euroa.

Säännöstelyjen muutokset parantavat kalojen kutu- ja lisääntymismahdollisuuksia ja vedenlaatua. Kalateiden rakentaminen parantaa kalojen liikkumismahdollisuuksia ja muuttaa olosuhteita luonnonmukaisemmiksi.

Oikeudelliset edellytykset

Hakijat ovat tehneet sopimuksia Oriharonjärven rannanomistajien kanssa hankkeen toteuttamiseksi. Oriharonjärven ranta-alueiden omistajista noin 92 % on tehnyt sopimuksen, joissa suostuvat säännöstelyn muutokseen. Sopimuksissa on myös sovittu korvauksista. Hakijat ovat katsoneet, että hanke on yleisen tarpeen vaatima ja esittäneet, että pysyvä käyttöoikeus veden ja kalatierakenteiden alle jääviin alueisiin myönnettäisiin vesilain 2 luvun 8 §:n perusteella.

Hankkeesta saatava kokonaisyhyöty on laskennallisesti vähintään 120 000 euroa. Hankkeesta saatavaa muuta hyötyä ovat yleinen virkistyskäyttöhyöty, vesistön käyttökelpoisuuden ja vedenlaadun parantuminen sekä kalojen kutu- ja lisääntymismahdollisuuksien parantuminen. Näitä hyötyjä on vaikea arvioida rahassa. Lisäksi hyötynä voi tulla loma-asuntojen lisärakentamismahdollisuudet.

Kustannukset ja aikataulu

Kalateiden rakentamisen ja Vuolteenkosken padon automatisoinnin toteutuskustannukset sisältäen korvaukset ovat yhteensä noin 250 000 euroa. Vuolteenkosken kalatien arvioitu rakentamisaika on 2,5–3 kuukautta ja Oriharonjärven ja Valkjärven patojen kalateiden 3–4 viikkoa. Vuolteenkosken padon automatisoinnin vaatima työaika on 1,0–1,5 kuukautta.

Ehdotus lupamääräyksiksi

Hakemussuunnitelmaan on liitetty esitys lupamääräyksiksi ja vedenkorkeus- sekä kalataloustarkkailun toteuttamiseksi.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Ympäristölupavirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta Länsi-Suomen ympäristölupavirastossa, Hämeenlinnan kaupungissa sekä Hausjärven, Hämeenkosken ja Kärkölän kunnissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta 12.2.–16.3.2009 välisenä aikana.

Kuulutus on lisäksi lähetetty asiakirjoista ilmeneville viranomaisille ja asianosaisille.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) Hämeen ympäristökeskus on todennut, että ympäristökeskukseen on tullut vuosittain useita yhteydenottoja koskien järviä, joiden säännöstelyä hankkeessa on tarkoitus muuttaa. Yhteydenotot ovat käsitelleet pääsääntöisesti voimakkaita vedenkorkeuksien muutoksia ja säännöstelyjen lainmukaisuutta. Ympäristökeskus on katsonut, että suunnitelman mukainen säännöstelyjen muuttaminen ja Vuolteenkosken padon automatisointi parantavat vesistön virkistyskäyttömahdollisuuksia ja estävät osaltaan mahdollisten tulvavahinkojen syntymistä. Ympäristökeskuksen mielestä lupa voidaan myöntää normaalein lupaehdoin.

2) Hämeen työ- ja elinkeinokeskus on todennut, että suunnitelmassa on riittävällä tarkkuudella kuvattu hankkeen tavoitteet ja toteutus sekä saata- vat hyödyt. TE-keskuksella ei ole huomautettavaa suunnitelmista. TE-keskus on todennut, että patojen muutostyöt aiheuttavat rakentamisaikais- ta tilapäistä veden samentumista, joten työt on syytä tehdä alivirtaama- aikana esim. loppukesällä tai talvella niin, että alapuoliseen vesistöön ajau- tuvan aineksen määrä jää mahdollisimman vähäiseksi. Luvan saajalle ei ole tarvetta määrätä kalataloudellisia velvoitteita. Lupa voidaan myöntää normaalein lupaehdoin.

3) Hämeenkosken kunnan ympäristölautakunta on todennut, että sillä ei ole huomauttamista hakemuksesta.

4) Kärkölän kunnan ympäristölautakunta on todennut, että hanke edistää vesiensuojelua Kärkölässä merkittävästi. Toimenpiteet kohdistuvat kunnan tärkeimpiin vesistöihin Valkjärveen, Oriharonjärveen ja Teuronjokeen. Toimenpiteet lieventävät säännöstelyistä aiheutuvia haittoja ja edesauttavat vesien hyvän tilan saavuttamista, ja ovat uusien vesienhoitoalueiden vesienhoitotyötä.

5) AA ja BB Oriharonjärven rannalla sijaitsevien kiinteistöjen Uurasmaa RN:o 1:33 (Saapas, Kärkölä) ja Potero RN:o 2:124 (Iso-Sattiala, Kärkölä) omistajina ovat esittäneet vaatimuksinaan, että molemmat kiinteistöt katsotaan tonttimaaksi ja kiinteistön Uurasmaa osalta on myös otettava huomioon korvaus vettymishaitasta. Säännöstelyn ylärajan nosto aiheuttaa kohutuonta haittaa kiinteistöllä Potero olevalle saunarakennukselle. Muistuttajat ovat vaatineet saunarakennuksen nostamista ja rannan korottamista vähintään säännöstelyn ylärajan nostamisen verran. Vaihtoehtoisena vaatimuksena muistuttajat ovat esittäneet, että saunarakennukselle aiheutuvasta haitasta maksetaan korvausta 30 000 euroa ja lisäksi kiinteistöille aiheutuvasta vettymisvahingosta 4 000 euroa.

6) CC ja DD Oriharonjärven rannalla sijaitsevan kiinteistön Rantamäki RN:o 2:60 (Iso-Sattiala, Kärkölä) omistajina ovat todenneet, että Oriharonjärven säännöstelyn muuttaminen edellyttää rannan korottamista. Korotuksesta aiheutuvat kustannukset ovat tilalle arvioitua hyötyä huomattavasti suuremmat. Lisäksi kiinteistöllä oleva betonilaituri jää täysin veden alle. Muistuttajat ovat vaatineet, että luvan hakija osallistuu rannan ja betonilaiturin korottamisesta syntyvien kulujen (13 000-15 000 euroa) korvaamiseen.

7) EE hankealueella Teuronjoen varrella sijaitsevien rantakiinteistöjen Tuomilehto RN:o 1:502 (Lappila, Kärkölä) ja Joenranta RN:o 7:2 (Lappila, Kärkölä) omistajana on tuonut esille tulvien aiheuttamia haittoja maataloudelle. Muistuttajan mielestä humuksen ja ravinteiden huuhtoutuminen saattaa lisääntyä, mikäli säännöstelyjen muuttamisesta aiheutuu tulvariskin kasvua. Muistuttaja on katsonut, että kevätalennusta ei tule pienentää, jos siitä aiheutuu tulvariskin kasvua, eikä jokiuomien vedenvälityskykyä voida samanaikaisesti parantaa.

HAKIJAN SELITYS

Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiö on antanut 22.4.2009 selityksen ja 4.5.2009 lisäselityksen hakemuksesta annetuista muistutuksista ja vaatimuksista.

Hakijalla ei ole ollut huomautettavaa 1) **Hämeen ympäristökeskuksen**, 2) **Hämeen työ- ja elinkeinokeskuksen**, 3) **Hämeenkosken kunnan**, eikä 4) **Kärkölän kunnan** muistutuksiin.

5) **AA:n ja BB:n** muistutuksesta hakija on todennut, että kiinteistö Potero RN:o 2:124 on vahinkolaskelmissa otettu huomioon tonttimaana. Kiinteistön Uurasmaa RN:o 1:33 rannan puoleinen vettyvä osuus on suunnitelman liitteessä 17 esitetty metsä- ja joutomaan rajaavan viivan ulkopuolelle. Va-

hinkoarviolaskelmissa kyseisen kiinteistön vettyvä alue on merkitty virheelisesti tonttimaaksi. Kyseinen kiinteistöstä rajattu alue tulisi ottaa laskelmassa huomioon joutomaana, kuten se on kartassakin esitetty. Kiinteistölle Uurasmaa RN:o 1:33 ei siten aiheudu korvattavaa vahinkoa, kun otetaan huomioon kiinteistölle tuleva laskennallinen hyöty 2 000 euroa. Suunnitelman kustannusarviossa on varaus alavimpien rantatonttien korotukseen ja sitä voidaan osaksi käyttää esitettyihin toimenpiteisiin. Hakija on todennut, että rantasauna on kevytrakenteinen ja ilman muurattuja osia. Rakennus on osaksi maan sisässä ja omistajien tulisi se muutenkin nostaa lahoamisen estämiseksi.

6) **CC** ja **DD:n** muistutuksen osalta hakija on todennut, että suunnitelman kustannusarvioon on tehty varaus alavimpien rantatonttien korottamiseksi ja sitä voidaan osaksi käyttää esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen. Rakentamisen aikana voidaan joillekin alavimmille rannoille viedä täytemaakuormat jään päällä suunnitelman kustannusvarauksen puitteissa. Siten jyrkkäkään ranta ei estä täytemaan tuontia. Laiturin betonisesta peruslaatasta hakija on todennut, että se on ilmeisesti jäänyt jo tekovaiheessa liian matalalle. Peruslaatan korottamiseksi ilmeisesti riittäisi sopivan kokoinen teräs- tai betonipalkki. Korotusosa voidaan ilmeisesti sisällyttää suunnitelmaan. Korvausvaatimuksesta hakija on lausunut, että suunnitelmassa on otettu huomioon jokaiselle kiinteistölle tulevat hyödyt ja haitat, eikä niitä ole tässä kohteessa syytä poiketa.

7) **EE:n** muistutuksesta hakija on lausunut, että suunnitelmassa esitetty kevätalennuksen alentaminen on suunniteltu siten, että se mahdollistaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen alueella. Lisäksi suunniteltu Vuolteenkosken padon automatisointi vähentää vedenpinnan vaihtelua vesitöissä, joka osaltaan vähentää ravinteiden huuhtoutumista.

TARKASTUS

Ympäristölupavirasto on 20.10.2009 suorittanut asiassa tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitetty asiakirjoihin.

Kiinteistöjen Uurasmaa RN:o 1:33 ja Potero RN:o 2:124 osaomistaja **BB** uudisti muistutuksessaan jo esille tuomansa vaatimukset. Hän vaati ensisijaisesti, että saunaa nostetaan vedenpinnan noston verran. Toissijaisesti hän vaati korvauksia saunarakennukselle aiheutuvasta haitasta. Hakijan edustaja totesi, että korvaus olisi parempi ratkaisu ja omistajat voisivat itse teettää tarvittavat muutostyöt.

Kiinteistön Rantamäki RN:o 2:60 omistajat **CC** ja **DD** totesivat, että he eivät vastusta vedennostoa. Vedennostosta aiheutuu kuitenkin vahinkoa, jonka korvaamiseksi hankkeesta **CC-DD:lle** arvioitu hyöty 2 000 € ei riitä. Kiinteistöllä oleva betonilaituri jää osittain veden alle. **CC-DD:t** vaativat betonilaiturin ja ranta-alueen korottamista hakijan toimesta. Hakijan edustaja totesi, että korvaus olisi parempi ratkaisu ja omistajat voisivat itse teettää tarvittavat muutostyöt.

MERKINTÄ

Valtioneuvosto on 10.12.2009 hyväksynyt vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) edellyttämät alueelliset vesienhoitosuunnitelmat. Vesienhoidon ympäristötavoitteena on, että vesien tilan heikkeneminen estetään ja vuoteen 2015 mennessä saavutetaan vähintään hyvä tila.

Hakemukseen liittyvät alueet kuuluvat Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren -vesienhoitoalueeseen. Pääosa hankkeen vaikutusalueesta kuuluu Puujoen, Ansion- ja Mommilanjärven sekä Teuronjoen vesimuodostumiin. Teuronjoki ja Mommilanjärvi ovat kemialliselta tilaltaan hyviä, Puujoki on puolestaan tyydyttävässä tilassa. Teuronjoen ekologinen tila on tyydyttävä.

SUUNNITELMAN MUUTOS

Hakija on 9.3.2010 Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toimittamallaan kirjeellä esittänyt poistettavaksi hakemussuunnitelmasta Vuolteenkosken padon automatisointiin liittyvät työt. Hakija on todennut, että mittakaivojen ja -laitteiden asentamisesta ja sijoittamisesta on jo sovittu maanomistajien kanssa. Automatisointiin liittyvistä töistä ei aiheudu mitään sellaista vaikutusta, joka edellyttäisi vesilain mukaista lupaa.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU**Luparatkaisu asiassa 1), Dnro ESAVI/184/04.09/2010**

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiölle luvan Oriharonjärven, Kärkölan Valkjärven sekä Ansion- ja Mommilanjärven säännöstelyjen muuttamiseen lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla Hämeenlinnan kaupungissa sekä Hausjärven, Hämeenkosken ja Kärkölan kunnissa. Aluehallintovirasto korvaa tällä päätöksellä Oriharonjärven säännöstelyä ja vedenkorkeuden tarkkailua koskevan Länsi-Suomen vesioikeuden 18.9.1980 antaman päätöksen nro 71/1980 ja muuttaa toisen vesistötoimikunnan 8.3.1954 antaman päätöksen nro 6/1954 lupaehdon 13) Vuolteenkosken padolla tapahtuvaa Ansionjärven säännöstelyä ja Valkjärven säännöstelyä koskevat määräykset jäljempänä lupamääräyksissä 1), 2) ja 3) ilmenevällä tavalla. Lisäksi aluehallintovirasto muuttaa päätöksen nro 6/1954 vesistö tarkkailua koskevan lupaehdon 12) jäljempänä lupamääräyksessä 8) ilmenevällä tavalla.

Aluehallintovirasto myöntää luvan saajalle pysyvän käyttöoikeuden hankkeen vaikutuksesta vesialueeksi muuttuvaan yhteensä 934 m²:n laajuiseen Oriharonjärven ranta-alueeseen, joka on kiinteistökohtaisesti esitetty päätöksen liitteessä 2.

Oriharonjärven keskivedenkorkeus ja samalla vesilain 1 luvun 6 §:n mukainen vesialueen raja maata vastaan, joka nyt on NN +85,85 m, tulee pohjapadon rakentamisen jälkeen olemaan NN +85,95 m.

Aluehallintovirasto määrää veden alle jäävistä ja vettyvistä maa-alueista sekä rakenteille aiheutuvista vahingoista, joista ei ole sovittu, maksettavaksi korvaukset lupamääräyksissä 4) ja 5) ilmenevällä tavalla. Veden alle jäävien maa-alueiden korvauksissa on otettu huomioon vesilain 11 luvun 6 §:n mukainen puolitoistakertaisuus. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta korvattavaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja jäljempänä sanottuja lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Ansion- ja Mommilanjärven säännöstely

1) Ansion- ja Mommilanjärven säännöstelyn yläraja Haminanvuolteen asteikolla on NN +82,40 m ja alaraja on NN +82,00 m. Säännöstely on hoidettava siten, että ylärajaa ei ylitetä eikä alarajaa aliteta jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Minimijuoksutus Vuolteenkosken padolla on vähintään 0,4 m³/s tai tulovirtaama, mikäli tulovirtaama on tätä pienempi.

Mikäli säännöstelyn yläraja uhkaa ylittyä, on Vuolteenkosken padon luukkuja avattava ylityksen estämiseksi.

Ennen lumen sulamisesta aiheutuvan tulvan alkamista on Ansion- ja Mommilanjärven vedenkorkeus laskettava säännöstelyn alarajalle. Alentaminen voidaan aloittaa aikaisintaan kolme viikkoa ennen ennustetun tulvahuipun ajankohtaa.

Mikäli Puujoen Varunteenkosken asteikolle tehtyjen tulvaennusteiden perusteella lumensulamisesta aiheutuvasta tulvasta uhkaa tulla poikkeuksellisen suuri, voidaan Ansion- ja Mommilanjärven vedenpintaa alentaa enintään tasoon NN +81,00 m Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla ja valvonnassa. Vedenpinnan poikkeuksellinen alentaminen voidaan aloittaa aikaisintaan kolme viikkoa ennen ennustettua tulvan alkamisajankohtaa.

Tulvan alettua ja vedenpinnan noustua Sillanmäen sillan asteikolla korkeudelle NN +81,20 m, on juoksutusta Vuolteenkosken padolla ryhdyttävä su-pistamaan niin, että vedenpinta ei nouse tätä korkeutta ylemmäksi. Ansion- ja Mommilanjärven vedenpinnan noustua korkeudelle NN +83,00 m, on juoksutusta Vuolteenkosken padolla lisättävä niin, ettei vedenpinta nouse Sillanmäen sillan asteikolla korkeutta NN +81,40 m ylemmäksi. Jos Ansion- ja Mommilanjärven vedenpinta vielä tämän jälkeen nousee, on juoksutusta lisättävä siten, että vedennousu Sillanmäen sillan kohdalla on kaksinkertainen Ansion- ja Mommilanjärven vedenpinnan nousuun verrattuna. Edellä esitetystä juoksutussäännöstä saadaan vähäisessä määrin poiketa, mikäli

se on käytännössä tarkoituksenmukaista ja siitä ei aiheudu vahinkoa tai haittaa alapuolisella jokiosuudella.

Juoksutusmuutokset Vuolteenkosken padolla on tehtävä mahdollisimman tasaisesti ja siten, että vesistössä ei aiheuteta haitallista jäätymistä, jäiden lähtöä, rantojen syöpymistä tai muuta haittaa tai vahinkoa.

Oriharonjärven säännöstely

2) Oriharonjärven säännöstelyn yläraja on NN +86,00 m ja alaraja NN +85,80 m. Säännöstely on hoidettava siten, että ylärajaa ei ylitetä eikä alarajaa aliteta jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Säännöstelyn tavoitekorkeus on NN +85,95 m. Pato saadaan pitää kiinni vedenpinnan ollessa tavoitekorkeuden alapuolella silloin, kun tämän päätöksen muista määräyksistä ei muuta johdu. Alaraja saa alittua haihtumisen johdosta, mikäli pato on kiinni.

Mikäli säännöstelyn yläraja uhkaa ylittyä, on patoa avattava ylityksen estämiseksi. Yläraja saadaan ylittää padon ollessa täysin auki. Padon luukkuja saadaan ryhtyä sulkemaan vasta vedenpinnan laskettua ylärajan alapuolelle.

Ennen lumen sulamisesta aiheutuvan tulvan alkamista voidaan Oriharonjärven vedenpinta laskea korkeudelle NN +85,60 m. Alentaminen voidaan aloittaa aikaisintaan kaksi viikkoa ennen ennustetun tulvahuipun ajankohdtaa.

Mikäli Puujoen Varunteenkosken asteikolle tehtyjen tulvaennusteiden perusteella lumensulamisesta aiheutuvasta tulvasta uhkaa tulla poikkeuksellisen suuri, voidaan Oriharonjärven vedenpintaa alentaa enintään tasoon NN +85,00 m Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla ja valvonnassa. Vedenpinnan poikkeuksellinen alentaminen voidaan aloittaa aikaisintaan kaksi viikkoa ennen ennustettua tulvan alkamisajankohtaa.

Tulvan alkaessa Oriharonjärven vedenpinnan nousua hidastetaan padon luukkuja avaamalla. Vedenpinta voidaan nostaa luukkuja sulkemalla tavoitetasoon tulvan käännyttyä laskuun Puujoen Varunteenkosken asteikolla.

Juoksutusmuutokset Oriharonjärven padolla on tehtävä mahdollisimman tasaisesti ja siten, ettei vesistössä aiheuteta haitallista jäätymistä, jäiden lähtöä, rantojen syöpymistä tai muuta haittaa tai vahinkoa.

Valkjärven säännöstely

3) Valkjärven säännöstelyn yläraja on NN +85,27 m ja alaraja NN +85,08 m. Säännöstely on hoidettava siten, että ylärajaa ei ylitetä eikä alarajaa aliteta jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Säännöstelyn tavoitekorkeus on NN +85,23 m. Pato saadaan pitää kiinni vedenpinnan ollessa tavoitekorkeuden alapuolella silloin, kun tämän päätöksen muista määräyksistä ei muuta johdu. Alaraja saa alittua haihtumisen johdosta, mikäli pato on kiinni.

Mikäli säännöstelyn yläraja uhkaa ylittyä, on patoa avattava ylityksen estämiseksi. Yläraja saadaan ylittää padon ollessa täysin auki. Padon luukkuja saadaan ryhtyä sulkemaan vasta vedenpinnan laskettua ylärajan alapuolelle.

Mikäli Puujoen Varunteenkosken asteikolle tehtyjen tulvaennusteiden perusteella lumensulamisesta aiheutuvasta tulvasta uhkaa tulla poikkeuksellisen suuri, voidaan Valkjärven vedenpintaa laskea alarajan alapuolelle avaamalla luukut tarvittaessa kokonaan Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueen hyväksymällä tavalla ja valvonnassa. Vedenkorkeuden poikkeuksellinen alentaminen voidaan aloittaa aikaisintaan kaksi viikkoa ennen ennustettua tulvan alkamisajankohtaa.

Tulvan alkaessa Valkjärven vedenpinnan nousua hidastetaan padon luukkuja avaamalla. Vedenpinta voidaan nostaa luukkuja sulkemalla tavoite-tasoon tulvan käännyttyä laskuun Puujoen Varunteenkosken asteikolla.

Juoksutusmuutokset Valkjärven padolla on tehtävä mahdollisimman tasaisesti ja siten, ettei vesistössä aiheuteta haitallista jäätymistä, jäiden lähtöä, rantojen syöpymistä tai muuta haittaa tai vahinkoa.

Korvaukset

4) Luvan saajan on maksettava, mikäli ei toisin sovita, Oriharonjärven ranta-alueelle myönnettyistä käyttöoikeuksista ja maapohjan vettymisvahingoista seuraavat kertakaikkiset korvaukset:

Tietoverkossa olevasta päätöksestä on poistettu omistajatiedot ja korvaussummat

Kiinteistön nimi	RN:o	Kylä, kunta	Omistaja	Veden alle, tontti ha	Vettyvät tontti ha	pelto ha	Jouto-maa ha	Korvaus euroa
Illi	1:369	Karvala, Kärkölä				0,0544		
Vikki	1:42	Saapas, Hämeenkoski		0,00205	0,099	0,2034		
Hippala	1:189	Karvala, Kärkölä					0,0774	

5) Luvan saajan on maksettava, mikäli ei toisin sovita, Oriharonjärven rannalla olevien kiinteistön Potero RN:o 2:124 (Iso-Sattiala, Kärkölä) omistajille Sirkka Vevarille ja Jari Vesalle kiinteistöllä olevalle saunarakennukselle ja ranta-alueelle aiheutuvasta haitasta kertakaikkisena korvauksena 1 000 euroa sekä kiinteistön Rantamäki RN:o 2:60 (Iso-Sattiala, Kärkölä) omistajille Sirpa ja Pentti Tenhovuorelle kiinteistöllä olevan betonilaiturin käytölle aiheutuvasta haitasta kertakaikkisena korvauksena 300 euroa.

6) Edellä lupamääräyksissä 4) ja 5) määrätyt korvaukset on maksettava ennen Oriharonjärven säännöstelyn muutoksen käyttöön ottamista, mutta kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Eräpäivästä lähtien korvaukselle on maksettava vuotuista viivästyskorkoa. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

7) Mikäli tässä päätöksessä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetyks, jota lupapäätöstä annettaessa ei ole edellytetty ja josta luvan saaja on vesilain mukaan vastuussa, voi edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun vaatiessa asianomainen viranomainen lupapäätöksen estämättä saattaa asian vesilain 2 luvun 27 §:ssä säädettyssä ajassa Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

Tarkkailu

8) Luvan saajan on tarkkailtava vedenkorkeuksia Oriharonjärven, Valkjärven, Ansionjärven Haminanvuolteen, Vuolteenkosken padon ja Sillanmäen sillan asteikoilla seuraavasti:

- vedenkorkeushavaintoja on tehtävä avovesiaikana vähintään kerran viikossa ja jääpeitteen aikana vähintään kerran kahdessa viikossa
- tulva-aikana, vedenkorkeuden ylittäessä säännöstelyn ylärajan ja poikkeuksellista vedenpinnan alentamista tehtäessä on havaintoja tehtävä päivittäin. Tällöin myös patoluukkujen asento on kirjattava.

Tarkkailutulokset on toimitettava puolivuositain Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Hämeenlinnan kaupungin sekä Hausjärven, Hämeenkosken ja Kärkölän kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä pyydettyä niille, joiden etua tai oikeutta asia koskee.

Tarkkailua voidaan muuttaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla.

Luvan voimassaolo

9) Tämän lupapäätöksen tarkoittamat säännöstelyjen muutokset on otettava käyttöön viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa ja myönnetty käyttöoikeudet muutoin raukeavat.

Ilmoitukset

10) Luvan saajan on hyvissä ajoin ilmoitettava säännöstelyjen muutosten käyttöön ottamisesta kirjallisesti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Hämeenlinnan kaupungin sekä Hausjärven, Hämeenkosken ja Kärkölän kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Lisäksi luvan saajan on ilmoitettava hyvissä ajoin säännöstelyjen muutosten käyttöön ottamisesta vaikutusalueella yleisesti ilmestyvissä sanomalehdissä.

Perustelut

Ansion- ja Mommilanjärven, Oriharonjärven ja Kärkölän Valkjärven vedenpintojen nykyiset kevätalennukset vaikuttavat järvien vedenlaatuun haitallisesti. Järvet ovat erittäin reheviä. Lisäksi nykyiset suuret ja nopeat veden-

korkeusvaihtelut vaikeuttavat virkistyskäyttöä, aiheuttavat rantojen eroosiota ja heikentävät kalojen elinoloja.

Säännöstelyjen alarajojen nostojen seurauksena vedenkorkeusvaihtelut vähenevät. Oriharonjärven säännöstelyn yläraja nousee 15 cm. Säännöstelyjen muutokset parantavat järvien tilaa ja lisäävät niiden virkistyskäyttömahdollisuuksia. Erityisesti Oriharonjärven virkistyskäyttökelpoisuus ja myös vesimaisema paranee.

Säännöstelyn alarajojen nosto parantaa matalien järvien, erityisesti Ansionjärven happitilannetta kevättalven aikana. Tämä vähentää pohjasedimentistä liukenevien ravinteiden määrää ja hillitsee rehevöitymistä. Happitilanteen parantumisella on positiivinen vaikutus kalastoon. Nykyistä pienempi kevätalennus vähentää myös jääkannen painautumista pohjaa vasten, mikä osaltaan vähentää eroosiota.

Ansion- ja Mommilanjärven, Oriharonjärven ja Kärkölän Valkjärven vedenpintojen ollessa nykyisillä säännöstelyn alimmilla rajoilla alkavat säännöstelypatojen alapuoliset vedenkorkeudet rajoittamaan veden purkautumista patojen kautta jo tavanomaisella tulvavirtaamalla. Esimerkiksi Vuolteenkosken padolla alapuolinen uoma alkaa rajoittaa purkautumista virtaaman ollessa vajaat 10 m³/s ja luukkujen ollessa täysin auki. Tällöin osa varastotilavuudesta menetetään jo tulvan nousuvaiheessa. Keskimääräisellä tulvavirtaamalla noin 27 m³/s on Vuolteenkosken padon alavesi purkautumiskäyrän mukaan jo tasolla noin NN +82,50 m. Tavanomaisilla lumen sulamisesta aiheutuvilla tulvilla pienempi varastotilavuus merkitsee käytännössä vain tulvan alkuvaiheen hieman nopeampaa nousua, mutta tulvien ylimmät korkeudet Puujoessa, Teuronjoessa ja järvillä eivät muutu. Poikkeuksellisissa lumen sulamisesta aiheutuvissa tulvatilanteissa on edelleenkin mahdollista tehdä suurempi kevätalennus viranomaisten ohjauksessa.

Mahdollisuuden järvien vedenpintojen alentamiseen ennen lumen sulamisesta aiheutuvia tulvia on tarpeen olla joustava todellisen tulvatilanteen ajoittumisen ja suuruuden mukaan. Tästä syystä kevätalennuksen tekeminen on sidottu tulvan ennustettuun ajankohtaan. Tavanomaisilla tulvilla alennuksen aikaisin aloitusajankohta perustuu ennustettuun tulvahuipun ajankohtaan ja poikkeuksellisen kevätalennuksen osalta ennustettuun tulvan alkamisajankohtaan. Poikkeuksellisen kevätalennuksen toteuttaminen vaatii pitemmän ajan, jotta lisävirtaamasta ei aiheutuisi ylimääräistä haittaa.

Rankkasadetulvilla vedenpintojen alentamiseen ei pystytä nykyisin juuri-kaan reagoimaan etukäteen. Ansion- ja Mommilanjärvellä juoksutusten lisääminen aloitetaan säännöstelyohjeen muutoksen jälkeen jo vedenpinnan ylittäessä tason NN +82,40 m. Pienemmillä tulvilla tämä vähentää Vuolteenkosken padon yläpuolisen vesistön varsilla oleville peltoalueilla aiheutuvia satovahinkoja. Toisaalta Ansion- ja Mommilanjärvellä varastotilaa jää enemmän käytettäväksi alapuolisen vesistön tulvakorkeuksien leikkaamiseen, mikäli tulvasta on muodostumassa tavanomaista suurempi.

Hankkeesta saatavat kokonaisyhdyt ovat vaikeasti rahassa arvioitavia. Hyödyt perustuvat ensisijaisesti virkistyskäytön parantumiseen, mutta säännöstelyjen muutokset tuovat myös huomattavaa hyötyä kalastolle ja vesiympäristölle.

Hakijan arvion mukaan hankkeesta syntyy virkistyskäytölle hyötyä, josta aiheutuva kiinteistöjen arvon nousu on vähintään 120 000 euroa, josta Oriharonjärven osuus on 80 000 euroa. Hankkeesta rantakiinteistöille aiheutuva virkistyskäyttöhyöty perustuu vesimaiseman parantumiseen sekä kalastuksen, veneilyn ja uimisen helpottumiseen. Saatava hyöty on pitkälti riippumaton rantakiinteistön pinta-alasta, kiinteistöllä olevista rakennuksista tai rantaviivan pituudesta. Tällöin hyöty voi olla kiinteistöstä riippumatta samansuuruinen. Oriharonjärvellä suunnitellun vedenpinnan noston voidaan katsoa edelleenkin lisäävän virkistyskäyttöhyötyä.

Hakijan esittämä virkistyskäyttöhyöty Oriharonjärvellä on 2 000 euroa rantakiinteistöä kohti. Hakijan esittämä rantakiinteistön yksikköhinta 20 €/m² on suurehko alueella tehtyihin kauppoihin verrattuna. Maa-alueelle syntyvä kuivatushaitta kohdistuu periaatteessa vain maa- ja metsätalouskäytössä oleviin alueisiin. Hakija on tehnyt sopimukset esittämillään korvausperusteilla, eikä niitä ole tarpeen lähteä alentamaan. Aluehallintovirasto hyväksyy hakijan esittämät yksikköhinnat, pinta-alat, kuivatushaittaprosentit veden alle jääville ja vettyville maa-alueille kohdistuvien vahinkojen ja haittojen arvioimiseksi sekä virkistyskäytön hyötyarviot.

Vedenpinnan alle jäävät ja vettyvät maa-alueet on hakijan toimesta laskettu kiinteistökohtaisesti tehtyjen maastomittausten perusteella. Hankkeen seurauksena noin 0,09 ha Oriharonjärven 29 kiinteistön ranta-alueesta jää pysyvästi veden alle. Hanke aiheuttaa myös vetymishaittaa. Hakija on tehnyt Oriharonjärven rantakiinteistöjen omistajien kanssa sopimukset, jotka kattavat noin 92 % veden alle jäävästä maa-alueesta. Sopimuksissa on sovittu korvauksista, mutta ei pysyvästä käyttöoikeudesta. Pysyvä käyttöoikeus tarvitaan näin ollen kaikkiin veden alle jääviin maa-alueisiin.

Hankkeen hyödyt kohdistuvat pääosin yleiseen etuun. Hankkeen toteuttaminen tuottaa rantakiinteistöjen virkistyskäyttöhyödyn lisäksi rahassa vaikeasti arvioitavia hyötyjä myös muulle vesistön virkistyskäytölle, kalastukselle ja vesiluonnolle. Ansion- ja Mommilanjärven säännöstelyn ylärajan alentamisella voidaan paremmin ennakoida tulvan nousuun. Tällöin edellä mainittujen järvien ja Teuronjoen alaosan ranta-alueilla olevien peltojen satovahinkoriski pienenee ja ravinteiden huuhtoutuminen vesistöön vähenee. Säännöstelymuutokset eivät myöskään lisää tulvariskiä, koska nykyiset kevätalennukset voidaan edelleen tehdä poikkeuksellisen suurissa tulvatilanteissa. Hanke on yleisen tarpeen vaatima. Edellytykset käyttöoikeuksien myöntämiselle vesilain 2 luvun 8 §:n perusteella ovat olemassa.

Ennalta arvioitavissa olevat rahassa määritetyt vahingot, haitat ja muut edunmenetykset, joista määrätään korvaukset, ovat yhteensä noin 2 150 euroa. Veden alle jäävistä maa-alueista korvauksia maksetaan yhdelle kiin-

teistölle. Lisäksi edunmenetyksenä otetaan huomioon kuuden kiinteistön jo sovitut korvaukset, joiden määrä on yhteensä noin 4 950 euroa

Maa- ja metsätalouskiinteistöille hankkeesta ei katsota aiheutuvan hyötyä. Jos korvaukseen oikeutetun omaisuudelle välittömästi johtuu vahingon aiheuttaneesta toimenpiteestä hyötyä, eikä hän sen perusteella ole velvollinen osallistumaan yrityksen kustannuksiin, on vesilain 11 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan hänen saamansa hyöty kohtuuden mukaan sovitellen otettava huomioon korvausta määrättäessä. Aluehallintovirasto soveltaa tätä säännöstä Oriharonjärven vedenpinnan noston yhteydessä siten, että arvioidusta euromääräisestä vahingosta vähennetään vesirajan siirtymisestä syntyvä virkistyskäyttöhyöty. Korvausta määrätään maksettavaksi Oriharonjärven ranta-alueilla veden alle jäävistä ja vettyvistä alueista niiden kolmen kiinteistön omistajille, jotka eivät ole antaneet suostumustaan hankkeelle ja sopineet korvauksista. Oriharonjärven kahden kiinteistön omistajille määrätään korvaukset vedennoston aiheuttamasta haitasta rakennukselle ja rantarakenteille, joille aiheutuvan haitan ei voida katsoa kuuluvan kiinteistökohtaisen virkistyskäyttöhyödyn piiriin.

Aluehallintovirasto tarkistaa hakijan esitystä vedenkorkeustarkkailun mittausväleistä. Hakijan esittämä havainnointiväli on liian harva luotettavien virtaama- ja vedenkorkeustietojen saamiseksi. Tarkkailu määrätään toteutettavaksi lupamääräyksen 8) mukaisesti.

Hanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Ansionjärven Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen (FI0305003) niitä luonnonarvoja, joiden takia alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Lupaa harkitessaan aluehallintovirasto on ottanut huomioon vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren -vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt vesien tilaan liittyvät tavoitteet. Hanke parantaa vesien tilaa ja hanke tukee toimenpideohjelmassa esitetyn tavoitetilän säilyttämistä tai saavuttamista.

Hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, aiheuta huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä suuresti huononna paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja.

Lainkohdat

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentti, 8 §, 11 § ja 11 a §, 11 luvun 5 § ja 6 § sekä 16 luvun 23 a §

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

AA:n ja **BB:n** esittämät vaatimukset otetaan huomioon lupamääräyksissä ilmenevällä tavalla. Hakijan tekemissä korvauslaskelmissa muistuttajien omistamilla kiinteistöillä veden alle jäävä ja vettyvä alue on oletettu tonttimaaksi. Rantasauna on tekniseltä kunnoltaan melko heikko ja sijaitsee

muutenkin liian lähellä vesirajaa. Oriharonjärven uudet säännöstelyrajat eivät tuo merkittävää muutosta viime vuosikymmeninä vallinneisiin vedenkorkeuksiin. Tulvakorkeudet tulevat säilymään nykyisellään. Määrätty korvaus ja kiinteistökohtainen virkistyskäyttöhyöty kattavat Oriharonjärven keskivedenkorkeuden muutoksesta saunalle aiheutuvan haitan.

CC ja **DD:n** esittämät vaatimukset otetaan huomioon lupamääräyksissä ilmenevällä tavalla. Maastotarkastuksen yhteydessä Oriharonjärven vedenkorkeus oli tasolla, joka vastaa tulevaa säännöstelyn tavoitekorkeutta. Tarkastuksen perusteella rannan korottamiselle ei ole erityistä tarvetta. Betonilaiturin korottaminen voidaan tehdä yksinkertaisella teknisellä ratkaisulla.

Hanke ei lisää **EE:n** muistutuksessa esitettyä tulvariskiä. Poikkeuksellisen tulvan uhatessa kevätalennus voidaan edelleenkin tehdä nykyisen suuruisena. Uuden juoksutusohjeen perusteella Ansion- ja Mommilanjärven juoksutuksia Vuolteenkosken padolla lisätään rankkasateista aiheutuvilla tulvilla vedenpinnan uhatessa nousta tason NN +82,40 m yläpuolelle. Tämä vähentää kyseisillä järvillä ja Teuronjoella tulvan aiheuttamaa haittaa peltoviljelylle. Hanke ei sisällä uomien vedenvälityskykyä lisääviä toimenpiteitä.

Luparatkaisu asiassa 2), Dnro ESAVI/185/04.09/2010

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiölle luvan kalateiden rakentamiseen Vuolteenkosken, Oriharonjärven ja Kärkölän Valkjärven säännöstelypatojen yhteyteen hakemukseen liitetyn, 4.1.2008 päivätyn suunnitelman mukaisesti Kärkölän ja Hausjärven kunnissa.

Aluehallintovirasto myöntää luvan saajalle pysyvän käyttöoikeuden kalateitä varten tarvittaviin rakenteiden alle jääviin maa- ja vesialueisiin Oriharonjärven padon kalatien osalta 669 m²:n suuruiseen maa-alueeseen kiinteistöllä Hippala RN:o 1:189 (Karvala, Kärkölä), 155 m²:n suuruiseen maa-alueeseen kiinteistöllä Yleinen tie RN:o 2:11 (Maantiet, Kärkölä) ja noin 75 m²:n suuruiseen alueeseen yhteisellä vesialueella RN:o 876:1:0 (Kärkölä), Valkjärven padon kalatien osalta 903 m²:n suuruiseen alueeseen kiinteistöllä Rantala RN:o 5:65 (Maavehmaa, Kärkölä) ja noin 250 m²:n suuruiseen alueeseen yhteisellä vesialueella RN:o 876:1 (Maavehmaa, Kärkölä) sekä Vuolteenkosken kalatien osalta noin 120 m²:n suuruiseen vesialueeseen yhteisellä vesialueella RN:o 876:1 (Oitti, Hausjärvi).

Aluehallintovirasto määrää rakenteiden alle jäävistä maa-alueiden käyttöoikeuksista maksettavaksi korvaukset lupamääräyksen 14) mukaisesti. Korvauksissa on otettu huomioon vesilain 11 luvun 6 §:n mukainen puolitoistaker-taisuus. Työnaikaisesta haitasta määrätään maksettavaksi korvaukset lupamääräyksen 15) mukaisesti. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta korvattavaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja jäljempänä sanottuja lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Vuolteenkosken padon kalatie

1) Vuolteenkosken padon betonirakenteinen rakovirtauskalatie on rakennettava hakemukseen liitetyn suunnitelman asemapiirustuksen nro 11.1 ja leikkauspiirustusten nrot 11.2 ja 11.3 mukaisesti suunnitelmaselostuksessa esitetyllä tavalla.

2) Vuolteenkosken padon ylisyöskykynnystä on kalatien rakentamisen yhteydessä korotettava 3 cm suunnitelman piirustuksessa nro 11.2 esitetyn periaatteen mukaisesti.

3) Kalatie pidetään täysin auki. Ansionjärven vedenpinnan ollessa tasolla NN +82,20 m tai sen alapuolella, saadaan kalatiehen johtaa enintään tulovirtaamaa vastaava vesimäärä.

Oriharonjärven padon kalatie

4) Oriharonjärven padon luonnonmukainen kalatie on rakennettava hakemukseen liitetyn suunnitelman asemapiirustuksen nro 12.1 ja leikkauspiirustusten nrot 12.2 ja 12.3 mukaisesti suunnitelmaselostuksessa esitetyllä tavalla.

Kalatien nielussa olevan ylimmän kynnyksen harjan pituus on 3,0 m. Harjan korkeus kynnyksen reunoilla on NN +86,00 m ja kynnyksen keskellä olevan V-muotoisen alivirtaama-aukon reunoilla NN +85,95 m. Alivirtaama-aukon leveys on 0,90 m ja aukon pohjan korkeus NN +85,80 m.

5) Kalatien pituuskaltevuus on 1:35 tai loivempi. Kalatie on muotoiltava siten, että kalan kulku on mahdollista myös alivirtaamatilanteissa.

Valkjärven padon kalatie

6) Valkjärven padon luonnonmukainen kalatie on rakennettava hakemukseen liitetyn suunnitelman asemapiirustuksen nro 13.1 ja leikkauspiirustusten nrot 12.2 ja 12.3 mukaisesti suunnitelmaselostuksessa esitetyllä tavalla.

Kalatien nielussa olevan ylimmän kynnyksen harjan pituus on 3,0 m. Harjan korkeus kynnyksen reunoilla on NN +85,27 m ja kynnyksen keskellä olevan V-muotoisen alivirtaama-aukon reunoilla NN +85,22 m. Alivirtaama-aukon leveys on 0,90 m ja aukon pohjan korkeus NN +85,07 m.

7) Kalatien pituuskaltevuus on 1:35 tai loivempi. Kalatie on muotoiltava siten, että kalan kulku on mahdollista myös alivirtaamatilanteissa.

Rakennustöiden suorittaminen

8) Kalateiden rakennustyöt on toteutettava siten ja sellaisena aikana, että vesistölle ja sen käytölle, linnustolle ja maanomistajille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa tai häiriötä. Vuolteenkosken kalatie on rakennettava 15.8.–30.4. välisenä aikana.

Kalatie voidaan rakentaa eri aikoina. Kukin kalatie on kuitenkin rakennettava yhtäjaksoisesti.

9) Luvan saajalla on oikeus rakentaa kalateiden toteuttamista varten tarpeelliset työmaatiet ja työpadot maa- ja vesialueiden omistajien kanssa sovitavalla tavalla.

10) Vuolteenkosken padon kalatien rakentamisen ajaksi Ansionjärven vedenpinta voidaan laskea säännöstelyn alarajalle tasolle NN +82,00 m.

11) Töiden päätyttyä rakennustöiden jäljet on siistittävä ja rakennuspaikat saatettava muutoinkin asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

12) Kalateiden rakenteita saadaan tarvittaessa muuttaa virtausolosuhteiden ja kalan kulun parantamiseksi Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualueen hyväksymällä tavalla.

Kunnossapito

13) Luvan saajan on pidettävä kalatierakenteet asianmukaisessa kunnossa.

Kalateiden mahdolliset korjaus- ja kunnossapitotyöt on toteutettava siten ja sellaisena aikana, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa vesistön käytölle. Töitä suoritettaessa saadaan juoksualueesta kalateissa tarvittaessa muuttaa.

Korvaukset

14) Luvan saajan on maksettava, mikäli ei toisin sovita, Oriharonjärven padon kalatien rakentamiseksi myönnettyistä käyttöoikeuksista kertakaikkisena korvauksena kiinteistön Hippala RN:o 1:189 (Karvala, Kärkölä) omistajalle Joentaustan pienviljelijäin yhdistys r.y.:lle 50,18 euroa ja kiinteistön Yleinen tie RN:o 2:11 (Maantiet, Kärkölä) omistajalle Liikenneviraston Tiesastolle 11,63 euroa.

Luvan saajan on maksettava, mikäli ei toisin sovita, Valkjärven padon kalatien rakentamiseksi myönnetystä käyttöoikeudesta kertakaikkisena korvauksena kiinteistön Rantala RN:o 5:65 (Maavehmaa, Kärkölä) omistajalle **FF:lle** 707,63 euroa.

15) Luvan saajan on maksettava, ellei toisin sovita, Vuolteenkosken padon kalatien rakentamisesta aiheutuvasta työnaikaisesta haitasta kertakaikkisena korvauksena kiinteistön Vuoliala RN:o 10:16 (Oitti, Hausjärvi) omistajalle **GG:lle** 250 euroa ja kiinteistön Lokinperä RN:o 8:132 (Oitti, Hausjärvi)

omistajalle **HH:lle** 250 euroa sekä Valkjärven padon kalatien rakentamisen aiheuttamasta työnaikaisesta haitasta kertakaikkisena korvauksena kiinteistön Rantala RN:o 5:65 (Maavehmaa, Kärkölä) omistajalle **FF:lle** 100 euroa.

16) Lupamääräyksien 14) ja 15) mukaiset korvaukset on kunkin kalatien osalta maksettava ennen kyseisen kalatien rakentamisen aloittamista, mutta kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

17) Kalateiden rakennus-, korjaus- ja kunnossapitotoista mahdollisesti aiheutuva muu työnaikainen haitta ja vahinko on viivytyksettä korvattava asianomaiselle vahingonkärsijälle, ellei toisin sovita.

18) Mikäli tässä päätöksessä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetyks, jota lupapäätöstä annettaessa ei ole edellytetty ja josta luvan saaja on vesilain mukaan vastuussa, voi edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun vaatiessa asianomainen viranomainen lupapäätöksen estämättä saattaa asian vesilain 2 luvun 27 §:ssä säädettyssä ajassa ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Luvan voimassaolo

19) Tämän lupapäätöksen tarkoittamat kalateiden rakentamistyöt on aloitettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa ja saatettava olennaisilta osin loppuun viiden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa ja myönnettyt käyttöoikeudet on muutoin katsottava rauenneiksi.

Ilmoitukset

20) Luvan saajan on hyvissä ajoin ilmoitettava töiden aloittamisesta kirjallisesti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat sekä elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri-vastuualueille, Hämeenlinnan kaupungin sekä Hausjärven, Hämeenkosken ja Kärkölän kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä tarkoitusta vastaavalla tavalla asianomaisille maa- ja vesialueiden omistajille.

21) Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Hausjärven ja Kärkölän kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille.

Perustelut

Oriharonjärven, Kärkölän Valkjärven ja Puujoessa sijaitsevan Vuolteenkosken padot estävät kalojen vapaan kulun tulva-aikoja lukuun ottamatta.

Kalateiden rakentaminen mahdollistaa kalojen kulun kaikkein kuivimpia aikoja lukuun ottamatta. Työt voidaan tehdä pääasiassa kuivatyönä tai työpatojen suojassa. Hankkeen toteuttamisesta aiheutuu vähäistä lyhytaikaista vesialueen samentumista.

Vuolteenkosken padon ylisyoökykynnyksen harjaa on tarpeen korottaa, jotta kalatiehen juoksettavasta vesimäärästä huolimatta padon yläpuoliset vedenpinnat säilyvät nykyisellään.

Hanke parantaa kalaston ja muun vesieliöstön kulkumahdollisuuksia vesistöissä. Hanke on yleisen tarpeen vaatima. Pysyvä käyttöoikeus kalateiden alle jääviin alueisiin voidaan myöntää vesilain 2 luvun 8 §:n perusteella.

Aluehallintovirasto määrää maksettavaksi korvaukset pysyvästä käyttöoikeudesta ja työn aikaisesta haitasta hakijan esityksen mukaisesti. Yhteisten vesialueiden osakaskunnille ei määrätä korvauksia kalateiden alle jäävistä vesialueista, koska osakaskunnille kalojen kulkumahdollisuuksien paranemisesta aiheutuva hyöty on suurempi kuin käyttöoikeuden myöntämisestä mahdollisesti aiheutuva haitta.

Lupaa harkitessaan aluehallintovirasto on ottanut huomioon vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren -vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt vesien tilaan liittyvät tavoitteet. Rakennettavat kalatiet poistavat kalankulkua haittaavat nousuesteet. Hanke toteuttaa toimenpideohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä vesimuodostumien ekologisen tilan parantamiseksi.

Hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muihin edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, aiheuta huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä suuresti huononna paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. Luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa.

Lainkohdat

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentti, 8 §, 11 §, 11 a § ja 12 §, 11 luvun 5 § ja 6 § sekä 16 luvun 23 a §

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

Hämeen työ- ja elinkeinokeskuksen muistutuksessa esitetty on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU

Asia 1)

Käsittelymaksu on 1 535 euroa, jonka Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus laskuttaa erikseen.

Perustelut

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun ympäristölupaviraston maksullisia suoritteita koskevan ympäristöministeriön asetuksen (1388/2006) mukaisesti, jota sovelletaan, koska hakemus on tullut vireille vuonna 2008. Kysymyksessä on asetuksen liitteenä olevassa maksutaulukossa tarkoitettu alle 10 km²:n suuruista vesialuetta koskeva säännöstely, jonka maksu on 3 070 €. Kyseessä on luvan muuttamista tarkoittava asia, jolloin käsittelymaksu on 50 % taulukon mukaisesta maksusta.

Asia 2) Käsittelemäksu on 2 300 euroa, jonka Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus laskuttaa erikseen.

Perustelut Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun ympäristölupaviraston maksullisia suoritteita koskevan ympäristöministeriön asetuksen (1388/2006) mukaisesti, jota sovelletaan, koska hakemus on tullut vireille vuonna 2008. Kysymyksessä on asetuksen liitteessä olevassa maksutaulukossa tarkoitettu kalatien rakentaminen, jonka maksu on 2 300 €.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Teuronjoen ja Puujoen yläjuoksun järjestely-yhtiö

Jäljennös päätöksestä

Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Hausjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 Hämeenkosken kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 Kärkölan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 /Vesivarojen käyttö ja hoito -yksikkö (sähköisesti)
 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 /Kalatalousryhmä (sähköisesti)
 Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille listan dpoESAVI-184-185-2010 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Hämeenlinnan kaupungin sekä Hausjärven, Hämeenkosken ja Kärkölan kuntien virallisilla ilmoitustauluilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liitteet

Liite 1 Oriharonjärven säännöstelyn muutoksen edellyttämät myönnetyt pysyvät käyttöoikeudet
Liite 2 valitusosoitus

Heikki Penttinen

Leena Simpanen

Kari Rantakokko

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Heikki Penttinen, Leena Simpanen ja Kari Rantakokko. Asian on esitellyt Kari Rantakokko.
KR/tv

**Oriharonjärven säännöstelyn muutoksen edellyttämät
myönnetyt pysyvät käyttöoikeudet**

Kunta-Kylä- Rekisterinumero	Tilannimi	Pysyvästi veden alle m ²	
		joutomaa	tontti
316-405-1-195	JÄRVENRANTA		13,0
316-405-1-29	RIIHELÄ		6,0
316-405-1-321	ALI-ORIHARO	405,0	
316-405-1-227	LAMPELA	17,0	2,5
316-405-1-147	KOTIRANTA	162,0	
316-405-1-148	ILTARANTA		1,0
316-405-1-149	MARJALA		1,5
316-405-1-150	TUULENTUPA		3,0
316-405-1-151	KALLIORANTA		7,0
316-405-1-157	KALLIOPIRTTI		5,5
316-405-1-190	RANTAPIRTTI		5,5
316-405-1-187	LEIRILÄ		9,0
316-405-1-370	UUTELA		6,0
316-405-1-124	KOIVISTO	30,0	4
316-405-1-355	KALLIOMÄKI		11,5
316-405-1-285	KALLIORANTA		4,0
316-405-1-366	LEHTIMÄKI		5,5
316-405-1-145	LEPORANTA		4,0
316-405-1-363	RANTAPIRTTI		7,0
316-405-1-362	HELMILÄ		1,0
316-411-1-47	HAAPALA	89,0	4,0
283-420-1-42	VIKKI		20,5
316-411-1-44	KIVINOKKA		2,0
316-411-1-70	LOMALA		10,0
316-404-2-63	MAIJALA		12,0
316-404-2-62	SUVILA		23,0
316-404-2-61	SIMPPULA		9,5
316-404-2-136	RANTALA	27,0	
316-404-2-137	NURMIRINNE	26,0	
	YHTEENSÄ	756,0	178,0

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **7.1.2011**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valitus kirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Etelä-Suomen aluehallintovirastolle sen ympäristölupavastuualueen Helsingin toimipaikkaan. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen Helsingin toimipaikan yhteystiedot

käyntiosoite:	Asemapäällikönkatu 14, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 020 636 1040
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 89 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettu laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.